

A szegényeknek termelt energia

A vakvilágba senkit nem engedünk
Történetek a pohár árnyékából
És az Ige emberré lett

köszöntő

Kedves olvasó!

Nehéz időkben küldjük karácsonyi üdvözetünket és jókívánságainkat. Alig múlt el a járvány, nyakunkon van egy borzalmas háború a szomszédunkban, és ebből kifolyólag egy újabb menekültválság, és világszerte egyre súlyosbodó gazdasági válság. A Máltai Rend segélyszervezetei Európa-szerte és itthon, teljes erőbedobással vetették be magukat: ezt a korábbi lapszámokban már bemutattuk, és ebben a számban is írunk róla.

Ilyen időkben vissza kell térnünk ahhoz, ami a lényeg: a hit, a családi szeretet és összefogás, a remény egy jobb jövőben és a szorgalmas, hatékony munka ennek érdekében.

Karácsonyi számunkban bemutatjuk ez utóbbi példáját: a Felzárkózó települések program keretében megvalósuló fenntartható energiatermelést, és az azt tudatosan használó közösséget. Nagy reményeket fűzünk ehhez az új programunkhoz, hogy értékes, példamutató siker lesz belőle.

A Máltai Rendben fontos fejlemények történtek az utóbbi hónapokban: ezekről beszámol Szabadhegy Péter rendtársunk, aki részt vett a folyamatban. A Rend újult erővel és tisztázódott helyzetben néz szembe az új évezred kihívásaival.

„Hitvédelem” rovatunk felhívja olvasóink figyelmét Karácsony lényegére, reményünk és erőnk forrására: Az Ige Megtestesült!

Tisztelettel,
SZABADHEGY KRISTÓF

A Magyar Máltai Lovagok Szövetségének elnöke

A címlapon: Vendégek a tiszabői napelemparkban az Erőművek Éjszakáján

Máltai Hírek A Magyar Máltai Lovagok Szövetsége és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat lapja **Felelős kiadó:** az MMLSZ és az MMSZ elnöke **Főszerkesztő:** Piazza-Georgi Barbara **Szerkesztőség:** Bánlaki Szabolcs, Király Eszter, Kovács Bence, Legeza László, Majoros Árpád, Parák Eszter, Pálmai Erika, Romhányi Tamás, Tihanyi Gábor **E-mail:** kommunikacio@malta.hu **Az MMLSZ címe:** 1014 Budapest, Fortuna u. 10. **Honlap:** www.mmlsz.hu **E-mail:** mmlsz@t-online.hu **Fax:** 1-375-5174 **Az MMSZ címe:** 1125 Budapest, Szarvas Gábor út 58-60. **Honlap:** www.malta.hu **Fax:** 1-391-4728 **Készítette:** Paletta Press Nyomda **Laptípus:** Bánlaki Szabolcs

tartalom

Karácsony a megváltásba vetett hitünk ébresztője

I 4. oldal

Kozma Imre atya karácsonyi üzenete mindannyiunk számára: Föladtunk nemcsak reménykedni, hanem belekapaszkodni a világ fejlődésének tengelyébe és nem engedni, hogy az ember eltérüljön végső céljától.

Új nagykövet képviseli a Máltai Lovagrendet Magyarországon

I 5. oldal

Átadta megbízólevelét Novák Katalin köztársasági elnöknek a Szuverén Máltai Lovagrend új magyarországi nagykövete

Véget ért a Végtelen

I 5. oldal

Lezárult az öt leghátrányosabb helyzetű járásban öt egyházi és civil szervezet együttműködésében megvalósult felzárkózást segítő program.

„A vakvilágba senkit nem engedünk”

I 6-7. oldal

A beregsurányi segítségpont működése az elhúzódozó háborús helyzethez, az időjárási körülményekhez és az érkezők változó létszámához is igazodik. A segítségnyújtás a február óta kialakult bevett gyakorlat alapján, de mindig a menekülő ember személyes szükségleteire szabva történik. Helyzetjelentés a máltai segítő központból, mely az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának Blue Dot hálózatának részévé vált.

A szegényeknek termelt energia

I 8-10. oldal

Több mint 40 hátrányos helyzetű településen épít szociális naperőművet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. A létesítmények által termelt áram értékesítéséből az ország legszegényebb településein élő családok jutnak támogatáshoz, ami a tervek szerint 3500 háztartás téli fűtéséhez nyújt majd jelentős hozzájárulást. A tiszabői modell tapasztalatait és a Felzárkózó települések programban megvalósuló energetikai fejlesztések részleteit Dr. Grabner Péter energetikai szakértő mondja el.

Harmincéves a „Szatmár utca” utca

I 9. oldal

A „Szatmár utca” példája megmutatta, hogy a szociális diagnózison alapuló egyéni segítségnyújtás olyan helyzetekben is sikerrel alkalmazható, amelyek esetében más programok kudarcot vallottak. Három évtized alatt több ezer embernek segített új életet kezdeni a Máltai Szeretetszolgálat családok átmeneti otthona.

Máltai Tanulmányok a polcokon

I 12. oldal

Az ország legnagyobb könyvtárházában és a legpatinásabb könyvesboltban is ingyenesen elérhető a Máltai Szeretetszolgálat tudományos folyóirata.

Történetek a pohár árnyékából

I 12. oldal

Saját gyermekkorának vagy annak traumáival terhelt felnőttkorának tapasztalatait osztja meg az olvasóval a Láthatatlan árvák című novelláskötet hét szerzője. A szépirodalmi történetek szakirodalmi kiegészítést kaptak, hogy a tegnap gyermekeinek élményeit a ma gyermekei ne csak átérezzék, de okait és következményeit is értsék. Könyvismertető a Máltai Szeretetszolgálat Fogadó Pszichoszociális Szolgálatának legújabb kiadványáról.

A Filermói Boldogasszony ikon

I 13. oldal

A Máltai Lovagrend pátrónájának portréja kalandos utat járt be, míg megpihenhetett a Cetinjei múzeumban. A Máltai Szeretetszolgálat intézményeiben egy német másolat replikái láthatók, amelynek érdekessége, hogy az ikonfestő kiegészítette Szent János és Boldog Gellért ábrázolásával. Az eredeti ikon és két legismertebb másolatának történetét ismertetjük.

És az Ige emberré lett

I 15. oldal

Karácsonyi elmélkedés János Evangéliuma első fejezetének kezdő verseiről. „Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige, ő volt kezdetben Istennél.”

Akire rábízhatják...

I 10-11. oldal

Ötmillió kilométert vezetett személyi sérüléssel járó baleset nélkül, mielőtt a legértékesebb „rakományt” vállalta el: Koródi Lajos rászoruló családok fogyatékos gyermekeit fuvarozza nap mint nap. A Máltai Szeretetszolgálat Győr-Pannonhalma Járási Támogató Szolgálat gépkocsivezetője áldozatos munkájáért a karitatív szervezet legmagasabb szakmai elismerését, az Ambrózia-díjat vehette át a szociális munka napján.

A Máltai Lovagrend reformjáról

I 14. oldal

Ferenc pápa szeptemberben új alkotmányt adott a Szuverén Máltai Lovagrendnek, mely a szerzetes lovagok életét meghatározó újításokat tartalmaz. Arról, hogy az új alkotmány és a Rend élén eszközölt változtatások milyen hatással vannak a világ legrégebbi lovagrendjének mindennapjaira, Szabadhegy Péter, a Rend központi Kormányzati Tanácsának korábbi ügyvezető alelnöke beszél.

Oltári kép

I 16. oldal

Kiállítás nyílt a 200 éves Ferenc-halmi kápolnában, melynek idejére ideiglenes oltárképet állítottak a kis templomban.

üzenet

Karácsony a megváltásba vetett hitünk ébresztője

„Az Ige megtestesült Názáretben” – zeng joggal Karácsonykor az ének.

Jézusban Isten örök Igéje jelent meg közöttünk emberi testet öltve. Azzal, hogy az Ige emberré lett, világunk Isten világa, időnk az Örökkévaló ideje, történelmünk a változatlan Isten történelme lett.

Az Ige megtestesülésével Isten magára vette a világot, személyes egységbe lépett vele, az egész teremtett világ pedig belenőtt Istenbe anélkül, hogy Istenné válna.

Ez, mint az első Karácsonykor, most is észrevétlenül válik a történelem rejtett értelmévé. Nem rendszerváltozást hoz, hanem az ember lassú, belső átalakulását.

Jézus programja azt akarja, hogy az ember kezébe kerüljön a világ kormányzása, s ehhez legyen ereje és felelősségtudata is. Ez az ember nem Isten koporsójára állítja a trónját, hanem Krisztus Evangéliumára.

Ebből következik a történelem helyes értelmezése. Az idő nem örök körforgás, amint az antik világ képzelte, nem örök viszály, Nietzsche szavaival élve, nem kaleidoszkóp, amelyben ugyanazok az elvek variálódnak. A történelemnek iránya van.

Számunkra nincs „tisztá jelenidő”, mert minden pillanatnak egyformán vonatkozása van a múlttal, Jézus a kezdet, az Alfa, és a jövőddel, Jézus a vég, az Omega. A történelmi idő a múlt terhére hordozza és a jövő vonzása alatt áll. A történelmi ma szervesen épül bele a kezdetbe és a végbe: Arcsal a teljesség felé élünk, s alapállásunk a remény!

Korunk a fölfelé irányuló transzcendencia helyébe az előre mutató transzcendenciát állította, s szinte a végtelenbe tágította a horizontális jövőt. Az embert úgy állítja be, mint aki szakadatlanul képes fölülmúlni önmagát, és a társadalmi tettet, mint a jobb és igazságosabb világ határtalan megvalósítását. Ez a szemlélet nem reális. A történelem nemcsak haladás, hanem visszaesés is, nemcsak építés, hanem rombolás is (háború), nemcsak szocializálódás, hanem erőszak is (terrorizmus). A fejlődéssel nemcsak a jó, hanem a rossz akusztikája is növekszik, mint búzában a konkoly. Akik ezt szenvedik, azok földadják a reményt és rezignációba menekülnek.

A keresztény remény vallja s mutatja, hogy nemcsak az előremutató transzcendencia motivál, hanem a fölfelé mutató transzcendencia is. Föladatunk nemcsak reménykedni, hanem bekapaszkodni a világ fejlődésének tengelyébe és nem engedni, hogy az ember eltérüljön végső céljától. Biztosítani kell a fölfelé tartó mozgást is, hogy Isten legyen a végső cél, és ne a bálvány: Pénz, Élvezet, Hatalom, hogy a szellem uralja az anyagot, s ne megfordítva, hogy a civilizáció ne szakadjon el a kultúrától, hogy ne az ember legyen a végső fórum, hanem az Isten.

Mindez nagyon is konkrét, nagyon is evilági program. A megváltásba vetett hitünk, nem megváltás a világtól, hanem megváltás a világgal.

Hinni a jövőben, ez számunkra: Hinni Jézus Krisztusban!

Sok nevet adtak már korunknak. Talán legjobban illik rá: A válságok kora!

A politikai és gazdasági válság együtt halad a művészet és a gondolkodás válságával. Már jó ideje farkasszemet nézünk saját arcunkkal és nem ismerjük önmagunkat. Vajon ki tudja meglátni könyvei mögött a reményt, és ki képes meghallani a dalnak mondott „ordítás” mögött a kétségbeesést? Miután megtanították velünk, hogy szabadság valójában nincsen, s ezt el is hittük, most felelőtlenül szabadítjuk fel magunkat minden érték, hagyomány és erkölcs alól. Valamennyi társadalmi, vallási és logikai korlátot elsöpörtünk, csupán azért, mert a múltból származik.

A válság sohasem a valóságokban van, hanem a valóságtól való elszakadásban. A céltalan élet erkölcsi válságba, az értelmetlen élet pedig neurózisba vezet. Csakhogy az embernek nem csupán tettei vannak, hanem magatartása is. A magatartás pedig mértéket tételez fel. Kell, hogy legyenek mértékeink, legyen hitünk, filozófiánk, világnézetünk, de nem maga-csinálta elmélet, törekény gondolat-konstrukció, hanem a valóságok világából való.

Megköszöntük-e már, hogy nekünk van ilyen végső elvünk, amire minden visszavezethető?! Ez az Atya akarata, Aki szeret minket!

Szegény kortársaink egymásnak ellentmondó örökségekből élnek, innét a válság!

Jézus nemcsak eszményeit hagyta itt, nemcsak inspirál, lelkesít és eligazít, az Ige ma is megtestesül: Ember az emberek között, mai ember a mai emberek között.

Jézus bennünk akar élni és általunk akar élni, hogy a teremtő Isten gondolata érvényesüljön a teremtés emberi folytatásában, hogy a megváltó Isten irgalma érvényesüljön az ember zsákutcaiban, és a megszentelő Isten kegyelme érvényesüljön ott, ahol képességeink véget érnek, de vágyaink nem.

Isten akarata dolgozik a fizikában, a kémiában, a biológiában, asztronómiában, meteorológiában, Isten akarata dolgozik a történelemben is, de itt kizárólag mi általunk. Isten akarata itt is érvényesül, de nem nélkülünk.

Programunk páratlan: Az Atya akarata belevinni a világba, a Fiú szeretetét a társadalomba, a Szentlélek ajándékait az intézményekbe, hogy a hatalom az igazságot szolgálja, hogy az igazságot túlszárnyalja a szeretet és hogy a megtorlás helyébe a megbocsátás lépjen.

2022 Karácsonyán Jézus ajándékával árássuk el a világot, győzzük le a háborút:

Viszonozzuk a rosszat jóval!

P. Kozma Imre OH

P. Kozma Imre OH
irgalmasrendi szerzetes

a Magyar Máltai Szeretetszolgálat
elnöke

Budapest, 2022 Karácsonyán

aktuális

Új nagykövet képviseli a Máltai Lovagrendet Magyarországon

Október 18-án a Szuverén Máltai Lovagrend Budapestre akkreditált nagykövete, dr. Heinz Hafner átadta megbízólevelét Novák Katalin köztársasági elnöknek. A Sándor-palotában tett első látogatása után a diplomata a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének vezetőivel találkozott a Rend székházának és a nagykövetségnek is helyet adó Fortuna utcai épületben.

Dr. Heinz Hafner, aki közel harminc éve tagja a Szuverén Máltai Lovagrendnek, megbízólevelének átadása után elmondta, bár elsődleges feladata, hogy a Szuverén Máltai Lovagrend kormányát képviselje Magyarországon, kiemelten fontosnak tartja a Magyar Máltai Lovagok Szövetségével és a Magyar Máltai

Szeretetszolgálattal való kapcsolattartást. Kinevezését követően, az elmúlt fél évben részt vett a Magyar Szövetség ünnepi eseményein, és mint mondta: örömmel látta az aktív, élénk közösségi életet, az aktivitást és mindezek mögött a spirituális hátteret, a heti rendszerességgel megtartott szentmisék jelentőségét. Dr. Heinz Hafner személyében nagy tapasztalattal rendelkező, a nemzetközi diplomáciai életet mélyen ismerő ember került a budapesti nagykövetség élére: jogi doktor, és tizenkilenc éven át volt a mindenkor osztrák államelnök helyettes kabinetfőnöke. Három egymást váltó államfő közvetlen munkatársaként képviselte az állandóságot és a szaktudást.

Véget ért a Végtelen

Lezárult az EFOP-1.5.1-17 számú Végtelen lehetőség kísérleti program, amely az öt leghátrányosabb helyzetű járásban, öt egyházi és civil szervezet együttműködésével valósult meg 2018 és 2022 között, projektenként 400 millió forintból.

A megvalósító szervezetek a Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét programjának szemléletével és módszertanai alapján dolgozták ki szakmai munkájukat, amelynek alapját a helyben készített szociális diagnózisok adták. Az öt év során a programok az ott élők mindennapjainak részévé váltak, megkezdtek működésüket a folyamatos szakmai jelenlétet biztosító, közösségi és szociális szolgáltatásoknak, valamint a programoknak otthont adó Jelenlét Pontok, a projekt szakemberei és munkatársai együttműködéseket építettek ki a helyi intézményekkel és civil szereplőkkel, a települések vezetőivel és felzárkózást segítő programokat indítottak a szolgáltatáshiányos településeken. A projekt zárókonferenciáját a Magyar Máltai Szeretetszolgálat zugligeti országos központjában tartották 2022. november 29-én.

30 millió forint értékű adomány a Vajda Papírtól

Magyarország vezető higiéniai papírtermékgyártója több mint 30 millió forint értékű, 10 tonnányi adományt ajánlott fel a Máltai Szeretetszolgálatnak. A huszonkét fogyatékossgal élő emberről gondoskodó bentlakásos intézmény, tizenhat nappali ellátást nyújtó központ és huszonhét támogató szolgálat egy évi ellátására elegendő higiéniai papírterméket – szájaszkot, toalettpapírt, papírtörölkőt, zsebkendőt – Kozma Imre atya, a karitatív szervezet alapító elnöke vette át Vajda Attilától, a Vajda-Papír alapító-igazgatójától. „Az ember a másik embernek ajándéka: el kell indulnunk egymás felé, hogy aki segítségre, egy másik emberre vár, az ne hiába várakozzon. A világ ezekből a találkozásokból gyógyul és erősödik, így lesznek életre szóló tanúskodó közösségeink.” – mondta Kozma Imre atya. Az adományt a Szeretetszolgálat intézményeiben ellátott emberek nevében a Budaörsi Gondviselés Házának fogyatékossgal élő lakói vették át egy-egy ajándékcsomaggal együtt.

segítségnyújtás a menekülőknek

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat az ukrajnai háború másnapján állította fel az első fűtött menedéket a tömegesen érkező menekülőknek. Azóta több tízezer kértek és kaptak segítséget a karitatív szervezet segítségpontján, ahol jelenleg is éjjel-nappali szolgálatot végeznek a máltai munkatársak.

Augusztus vége óta érzékelhetően kevesebb menekülő érkezik Ukrajnából. Október-novemberben ugyan egy-egy rakétatámadás nyomán Záhonytól még felerősödött a menekülthullám, de az ősz beköszöntével Beregsurányban átlagosan heti 150-200-ra apadt az érkezők száma. Hétfőnként kicsit többen jönnek, ekkorra időzítik a munkaerőközvetítő szervezett buszjáratát. Továbbra is döntően ukrán nők érkeznek, de sok férfi jön Ukrajnán keresztül harmadik országból is. Az ukrán állampolgárságú férfiaknak a zöldhatár marad, ahonnan az első útjuk sokszor nekik is a Máltai Szeretetszolgálat beregsurányi segítségpontjára vezet. Innen Nyírbátorba, az idegenrendészeti központba irányítják tovább őket a máltai munkatársak – ismerteti a gyakorlatot Jóni Andrea, a Máltai Szeretetszolgálat Beregsurányban szolgáló csoportjának műszakvezetője. Az utóbbi hónapokban nem csak a kötelező katonai szolgálat elől indulnak meg családfelek: Jóni Andrea szerint a határelenőrök olyan menekülttel is találkoztak már, aki a fagy elől menekítette családját, köztük másfél hónapos gyermekét.

A máltai jelenlét a háború első napja óta folyamatos a beregsurányi segítőponton, huszonnégy órás szolgálatot teljesítenek az erre vállalkozók. A háború első hete-

iben önkéntesek és máltai munkatársak felváltva végezték ezt a szolgálatot, áprilisban a feladatra külön munkacsoport alakult, amely jelenleg kilenc főből áll. Egy hónapban mindenki nyolc nappali és négy éjszakai ügyeletet teljesít, a női kollégákat kivéve nem ritkán egyedül helytállva éjjel. Jóni Andrea és másik két műszakvezető társa több mint fél éve szolgálnak folyamatosan a határon.

A korábban az itteni munkába szintén becsatlakozó civil szervezetek már levonultak a helyszínről. Jelenleg az önkormányzat önkéntesei és a kormányhivatal munkatársai segítik a máltaiak munkáját, például sofőrszolgálat, meleg étellel, szendvicsek készítésével. A segítségpont és a határ között kezdetben a Szeretetszolgálat, később a Katasztrófavédelem szállította, november 1-től pedig az önkormányzat fuvarozza a menekülteket, de egy máltai kisbusz is állandóan jelen van a bázison.

A készenlét mint gondoskodás

A beregsurányi segítségpont működése az elhúzódó háborús helyzethez, az időjárási körülményekhez és az érkezők változó létszámához is gyorsan hozzáigazítható. November végére teljeskörűen téliessítették az infrastruktúrát. Sátrak

helyett konténerek állnak a segítségpont fő helyszíne, a kultúrház mellett, ahogy a büfékocsit is konténer váltotta fel. A konténerekben a nyáron használt klímaberendezés helyett elektromos hőpanelek adják a kényelmes hőmérsékletet, de fűtött a kultúrház és a vizesblokk is, több helyiségben melegedhetnek a menekültek. A tartalék élelmiszer és felszerelés az önkormányzat egy helyi garázsában, a tarpai raktárban vagy a kultúrházban tárolják. Egységcsomagokba rendezett étel, tea, kávé, takarók, pléd, meleg ruha, ágynemű is rendelkezésre áll. Bár az adományozók száma a kezdeti háborús időszakhoz képest jócskán megcsappant, a segítségponton mindenből elég van ahhoz, hogy egy hirtelen érkező nagyobb menekültömeget is megfelelően elláthassanak. Gyors reakciót kívánó helyzetben a segítő létszámát a környékbeli, régiós máltai intézmények munkatársaival lehet növelni.

A segítségnyújtás a február óta kialakult bevett gyakorlat alapján, de mindig a menekülő ember személyes szükségleteire szabva történik. Ha a határátkeléskor egy ember menekülni vallja magát és segítséget kér, a határrendészet hívására az önkormányzat által alkalmazott sofőr elmegy érte, és a beregsurányi segítőpontra – vagy ha vonattal menne tovább, Nyíregyházára – fuvarozza. Beregsurányban a máltai munkatársak regisztrálják az érkezőt, megkérdezik, van-e egészségügyi problémája, mire van szüksége, jönnek-e

érte, hová szeretne menni, van-e repülő- vagy vonatjegye. Ezután a segítségkérőnek legmegfelelőbb helyen, a kultúrházban vagy a fűtött konténerek egyikében adnak neki ideiglenes szállást. A különböző igényeket kiszolgáló konténerek közül a hármas a legnagyobb, itt helyezik el a kisbárával érkező családokat, ahol kiságy, pelenkázó és mindenféle babaápolási kellék megtalálható. Minden menekült interjúhozátérést, nyelvi és ügyintézésbeli segítséget, illetve egységcsomagot is kap, amelyben azonnal fogyasztható élelmiszereket, italt, édességet talál, a büfékonténerben pedig vizet, forró teát, kávét is fogyaszthat.

„Próbáljuk minél pontosabban kideríteni, mire van szükségük, hová tartanak – vagy éppenséggel azt, ha nincs hová

menniük. Mert a vakvilágba senkit sem engedünk el. Mostanában azt is megkérdezzük tőlük, miért ennyi idő után hagyják csak el az országot. A legtöbben azt felelik, hogy a gazdasági következmények miatt kénytelenek menekülni: megszűnt a munkahelyük, használhatatlanná vált az otthonuk infrastruktúrája, nincs energiaellátás, nincs jövedelemszerzési lehetőség. A minap például egy hatvanéves hölgy érkezett, a fiát elvitték a frontra, a férje betegség miatt nem tud dolgozni, ezért neki kellett Magyarországon munkát vállalnia” – illusztrálja a helyzetet Jóni Andrea.

Korábban menetlevél is segítette a menekültellátást, hiszen a Beregszászi Járási Máltai Szeretetszolgálat munkatársai a határ ukrán oldalán fogadták, és a ma-

gyar oldalon szolgáló bajtársaikhoz irányították a hazájukat elhagyó embereket. A beregszászi máltaiak azonban már nem közvetlenül a határnál szolgálnak, hanem beregszászi központjukban látják el a többtízezer belső menekülttel és a kárpátjai lakossággal kapcsolatos feladatokat, több ezer rászoruló családnak nyújtva folyamatos ellátást. A kapcsolattartás viszont állandó: a beregszászi, a magyar és az ivano-frankivszki máltai szervezetek munkatársai rendszeresen egyeztetnek egymással.

A beregsurányi szolgálatnak arra is tekintettel kell lennie, hogy Kárpátalján nagyon sok belső menekült tartózkodik, akik egy esetleges támadás vagy a zordabbra forduló körülmények elől szintén Magyarország felé indulhatnak el.

Együttműködés az ENSZ-szel

Nem csak a beregsurányi segítségpontot, de a Máltai Szeretetszolgálat teljes ukrajnai menekültkért végzett munkáját segíti az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságával (UNHCR) való együttműködés is. Az erről szóló egyezményt november 15-én írta alá Roland Schilling, az ENSZ közép-európai képviselővezetője, valamint Győri-Dani Lajos, a Máltai Szeretetszolgálat ügyvezető alelnöke a Szeretetszolgálat Bem rakparti központjában.

A UNHCR több mint 600 millió forintos támogatást nyújt, amelyből a Szeretetszolgálat egyrészt humanitárius csomagokat állít össze, illetve logisztikai eszköztárát és vészhelyzeti infrastruktúráját fejleszti. Így többek között gépjárműveket, kisbuszokat, konténereket, sátrakat, adományok mozgatásához és tárolásához szükséges eszközöket (villás targonca, „béka”), valamint egy 12 tonnás kamiont szerez be. A pénztámogatást a hosszú távon Magyarországon maradó ukrán családokat segítő integrációs program keretében, lakhatási feltételek megteremtésére is fordítja a szervezet.

Szintén az ENSZ-támogatás keretében vált a beregsurányi segítőpont az UNHCR és az UNICEF ügynevezett Blue Dot (Kék pont) hálózatának részévé. A Blue Dot-ok olyan család- és gyerekbarát szolgáltatópontok, ahol a menekülteknek információval, jogi és mentálhigiénés támogatással, illetve a megfelelő szakemberhez történő továbbirányítással segítenek. Hogy még alaposabb tájékoztatást nyújthassanak, illetve célirányosabban segíthessék a sérülékeny csoportokat is, a Blue Dot-ok munkatársainak, így a határon szolgáló máltaiaknak is képzésekkel segít a UNHCR. Egy tréninget már megtartottak Beregsurányban novemberben, ezen a menekültjogokkal kapcsolatos ismereteiket, illetve a szexuális erőszakot elszenvetettek ellátására vonatkozó felkészültségüket bővíthették a résztvevők. A következő, decemberi képzésen a gyermekeket ért traumákról és az embercsempészetéről lesz szó.

A szegényeknek termelt energia

Több mint 40 hátrányos helyzetű településen épít szociális naperőművet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. A létesítmények által termelt áram értékesítéséből az ország legszegényebb településein élő családok jutnak támogatáshoz, ami a tervek szerint 3500 háztartás téli fűtéséhez nyújt majd jelentős hozzájárulást. Böle Tamás írása.

2020-ban a Máltai Szeretetszolgálat az E.ON-nal közösen napelemparkot épített Tiszabón, hogy egy merőben új, eddig még sehol nem használt támogatási módon segítse a rászorulókat. A falu határában, egyhektáros területen létesített szociális naperőmű folyamatosan termelődő bevételeiből kisgyermekes családok otthonaik fűtéséhez nyújtott jelentős támogatást a karitatív szervezet. A háztartások elektromos fűtőpanelt kölcsönöztek a Szeretetszolgálattól, ezzel egy szobát fűtöttek. A szervezet a fűtőpanel működtetéséhez nyújtott támogatást, melyet a háztartások előre fizetős mérőóráira töltött fel havi bontásban, fél éven keresztül.

A mintaprogram számos kedvező változást indított el a településen, többek között visszaszorult a környezetszennyező anyagok égetése, és tudatosabbá vált a családok energiafogyasztása. A kedvező tapasztalatok nyomán 2022-ben döntés született arról, hogy a Felzárkózó települések program keretein belül, európai uniós források bevonásával országszerte újabb naperőművek épüljenek a hátrányos helyzetű falvakban. A program „súlyára”

Az elektromos fűtőpanelt a Szeretetszolgálat ősztől tavaszig adja bérbe az igénylő családoknak

építve új energetikai szabályozás is készül, amelyben az energiaközösség kialakítása kiemelt szerepet kap. Ennek kidolgozása máltai oldalról Dr. Grabner Péter energetikai szakértő feladata.

A Felzárkózó települések szerteágazó, az élet minden területére kiható programjának központi eleme a lakhatási körülmények javítása. A fűtött szoba elengedhetetlen a legkisebb gyermeket nevelő családok otthonaiban, a Tiszabón indított innovatív modell pedig ezt teszi lehetővé tiszta és biztonságos módon, ráadásul megújuló energiával. „Ami Tiszabón megvalósult, hogy megújuló energiával termeljük meg a támogatásként szétosztható forrásokat és erre ráépül a szociális munka, ami a meleg szobától az adósságcsapda elkerüléséig ölel fel sok mindent, nos, ez a fajta teljes körű gondoskodás mintaértékű. Az energia árát a társadalom alsó ötödébe tartozók különösen nehezen képesek kigazdálkodni, ráadásul a rossz életkörülmények miatt a háztartások energiapazarlóak is, ám arra sincs lehetőségük, hogy felújítás, korszerűsítés révén hatékonyabban fogyasszanak. Ebben a társadalmi rétegben alapvetően fá-

val tüzelnek, illetve villanyt fogyasztanak, de érdemben takarékoskodni már nem tudnak, mert annak az az alternatívája, hogy megfagynak.”

A tiszabói modell kiterjesztése erre a helyzetre adott gyakorlatias választ. Az Európai Unió Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközből (RRF) tervezett Községi megújuló energiatermelés és felhasználás című projekt fő célkitűzése, hogy napelemparkok telepítésével 2025 végéig jelentős kapacitást állítson elő az energiaszegénységre adott válaszként. A tervezett kapacitás 25 000 kWp, az energia eladásából származó bevételt pedig a Szeretetszolgálat előre fizetős villanyórákra feltöltve adja tovább a téli hónapokban. Az elfogadott tervek alapján országos szinten több mint 3500 család juthatna ilyen formán segítséghez. Ám lehet, hogy még ezt is lehet tovább fejleszteni.

„A tiszabói projekt számomra még mindig kísérleti modell, abban az értelemben, hogy a támogatást feltöltés formájában osztjuk szét. De az energiapiaci helyzet változásával lehetne egy másik megoldás is: nem pénzt kapnak a családok, hanem áramot – azt, amit a faluban megtermelünk, és nem csak télen kapnák, hanem egész évben. Itt jön be az energiaközösség fogalma. Ehhez viszont kell egy olyan szabályozás, amely kifejezetten azt segíti elő, hogy a helyben megtermelt energiát helyben lehessen felhasználni, amihez azonban a jelenlegi jogi környezetet át kell alakítani.”

A már említett uniós forrásokra építő projekt másik célja tehát egy olyan javaslatcsomag összeállítása, amely érdemi lehetőséget teremt az energiaközösségek kialakítására és működésére. A javaslatcsomag célja a megfelelő jogi környezet, az elszámolási mechanizmus és az esetlegesen szükséges műszaki paraméterek kialakítása a megújuló energia alapú, azon belül is elsősorban a naperőművek energiaközösségben megvalósított működésére.

„Jó hír, hogy ez elsősorban szabályozási és nem technikai kérdés. Izgalmas feladat, mert arra a kérdésre kell választ adni, hogy a lokálisan megtermelt villamos energiát miként lehet helyben befogadni és felhasználni. Régen úgy működött a villamosenergia-szolgáltatás, hogy a nagyobb erőművek

Egy szociális technokrata

Dr. Grabner Péter energetikai szakember, egyetemi előadó, a Budapesti Műszaki Egyetemen és a Pénzügyi és Számviteli Főiskolán diplomázott, majd szerzett PhD fokozatot. 2001 és 2012 között a Magyar Energia Hivatal vezető beosztású munkatársa, 2011-től elnökhelyettese, majd energetikai tanácsadó. 2014-től a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal energetikáért felelős elnökhelyettese. A Máltai Szeretetszolgálat a hivatalos munkaviszonyának kezdetén 2022-es dátum áll, de – ahogy az a máltai esetekben nem meglepő –, a kapcsolat jóval régebbi. „A második kerületben nőttem fel, és a rendszerváltás éveiben virágkorát élő keddi hittancsoport tagjaként kerültem a zugligeti Szent Család Plébánia vonzáskörzetébe, később az esküvőm is itt volt. Barátaim közül sokan a mai nap is ide kötnek.”

megtermelték az energiát a hálózat egyik végén és a fogyasztók elfogyasztották a termelést a hálózat másik végén. Ma a kisebb erőművek már a fogyasztókhoz közel is termelhetnek, tehát az elfogyasztott áramnak, vagy legalábbis egy részének nem is kellene akkora utat bejárnia a fogyasztókig. A hazai jogi szabályozás és helyenként a műszaki rendszerek azonban ezt a megoldást még nem támogatják, bár Európában már számos jó példát találhatunk az energiaközösségek működésére. Olyan megoldást keresünk, amely nem csak a Máltai Szeretetszolgálat igényeinek lesz megfelelő, hanem számos olyan helyzetben is használható lesz, amikor a helyben termelt energiát helyben kívánjuk felhasználni. A program tehát az energetikai szabályozásban is új utakat keres. A Felzárkózó települések program ezzel nemzetközi szinten is modellértékű projekt lehet, hiszen Európában egyelőre nem találunk olyan programot, ahol a szociális gondoskodás és az energetikai innováció együttesen jelenhet meg. Az energiaválság, a magas árkörnyezet és az importkitettségek csak úgy kezelhetők, ha minden helyben lévő forrást megpróbálunk felhasználni.”

Harmincéves a „Szatmár utca”

1991 őszen élőlánccal védtek, majd használatba kapták és beköltöztek a máltai önkéntesek a Satmár utca 26-ban található bérházba, ahol az ott élő – többségében önkényes lakásfoglalással betelepült – családok problémáira külön-külön kezdtek megoldást keresni. A jelenlét meghozta a változást. Először a gyerekek mentek be az irodába játszani, később a felnőttek is betértek a problémáikkal. Később már két-három máltai segítő volt jelen a házban. Az önkéntesek angol nyelvtanfolyamot indítottak, gyors- és gépirást, illetve jogi ismereteket tanítottak. Az épület helyiségről helyiségre haladva kezdte felújítani a Szeretetszolgálat. 1992. december 6-án családok átmeneti otthonként máltai intézménnyé vált a bérház. Napra pontosan harminc évvel az intézményesülés után harminc családnak, köztük is mintegy kilencven gyermeknek nyújt biztonságot és lehetőséget egy új élet megalapozására a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Zuglói Befogadás Háza Családok Átmeneti Otthona. Háromévtizedes máltaiságát a gyermekek jogairól szóló szakmai konferenciával ünnepelték.

Akire rábízhatják...

Ötmillió kilométert vezetett személyi sérüléssel járó baleset nélkül, mielőtt a legértékesebb „rakományt” vállalta el: Koródi Lajos rászoruló családok fogyatékos gyermekeit fuvarozza nap mint nap. A Máltai Szeretetszolgálat Győr-Pannonhalma Járási Támogató Szolgálat gépkocsivezetője áldozatos munkájáért a karitatív szervezet legmagasabb szakmai elismerését, az Ambrosia-díjat vehette át a szociális munka napján. Király Eszter írása.

Koródi Lajos tősgyökeres pázmándfalui család első gyermekeként született 1956-ban. A Pannonhalma tövében fekvő 1200 lelkes községben nőtt föl, édesapja asztalos, édesanyja fonóasszony volt. Koródi Lajos fiatalsága a környékbeli gyerekekkel, köztük a helyi cigány családok fiaival együtt játszva telt. Különbözőségeket nemigen látott maguk között, csak mikor szembesült vele, hogyan élnek cigány barátai: sárkunyhójuk egyszobás volt, s a napközben a sarokba kupacolt, éjjelre kinek-kinek szétterített szalmán aludtak. Ahogy apja is szíveségből (vagy „önköltségre”, a hozzá forduló saját borral kínálva) végzett kisebb-nagyobb asztalosmunkákat ne-

kik, úgy árufuvarozóként később Koródi Lajos sem mulasztotta el felvásárolni a cigányoktól a csigát, a bodzát, a gombát. Hogy egy kicsit könnyebb legyen annak, akinek nehéz.

Fiatalkorának meghatározó élményforrása a labdarúgás: Koródi Lajos jobblábás, de mindkét lábbal veszélyes, boszorkányosan gyorsuló csatár volt. Huszonnyolc évig futballozott különböző osztályokban, egy ideig megyei élvonalban és NBII-ben is.

Vasútgépész végzettségét Győrben szerezte, 1975-ben jeles érettségivel készült a továbbtanulásra, ám ebben az évben mellrákban elhunyt az édesanyja, így munkába kellett állnia. Mozdonyve-

zető lett a győri vasútnál. Villanyt és dízelt, személy- és tehervonatot is vezetett, egy nap 12-18 órát, nagyrészt a Hegyeshalom-Győr-Budapest vonalon. Három ember lett öngyilkos az ő mozdonya elé lépve. Koródi Lajos minden alkalommal meghúzta a vészféket, hogy megállítsa, ami nem tud már megállni. Váltótársat egyik eset után sem kért.

1977-ben megnősült, Petra lánya 1984-ben, Áron fia 1991-ben született. 1986-ban egy kínálkozó lehetőséget megragadva zöldség-gyümölcs-felvásárlással kezdett foglalkozni. A környékbeliektől vett málnát, ribizlit, meggyet, később paradicsomot is a győri hűtőházba szállította, ahonnan vitték tovább exportra. Koródi Lajos három IFÁ-val dolgozott, hétszáz fős termelői köre adta a háztáji gyümölcsöket. Amikor a mezőgazdasági szezon véget ért, akkor a Dél-Alföldről és Miskolc környékéről szárazvirágot szállított exportra. Szabadidejében borászkodott, vagy a saját szőlőjéhez vett kis kínai traktorral szántotta a környékbeliek földjeit. Szinte nem volt porta a vidéken, ahol ne járt volna. 2004-től az IFÁ-kat 814-es Mercedes kamionokra, a

gyümölcsfelvásárlást nemzetközi fuvarozásra cserélte. A schengeni határok, az alacsony pályadíjak és a kevésbé szigorú szabályozás kedvező feltételeket jelentettek az „uniózáshoz”, vagyis az uniós országok közti áruszállításhoz. Főleg járműalkatrészt, de virágot és templomi gyertyát is vitt keresztül-kasul Európán.

Saját becslése alapján, a mozdonyvezetést, a „málnázást” és a kamionozást is beleszámítva Koródi Lajos több mint ötmillió kilométert vezetett személyi sérüléssel járó baleset okozása nélkül. Majd úgy döntött, hogy ezután minden addiginál törekenyebb és értékesebb „rakományt”, rászoruló családok fogyatékos gyermekeit fuvarozza.

2014-ben egy nap épp Budapesten járt, és villámcsapásként érte fia telefonhívása: „Szia, apa. Meghalt anya.” Megözvegyülése után a vállalkozással járó felelősséget is egyre terhesebbnek érezte. Most az egyedülléttel megbékélve, háromszoros nagypapaként él pázmándfalui otthonában. Megbecsült tisztséget is betölt: ő a helyi református közösség egyik presbitere. Nem mindig akart az lenni, annak idején el sem ment a tisztújító istentiszteletre, nehogy megválasszák – így is ő kapta a legtöbb szavazatot. A lelkész üzent, hogy jöjjön már, presbiter lett. Harminckét éve az.

A 2015-ös menekültválság idején Koródi Lajos is a hegyeshalmi határátkelőhöz sietett segíteni, helyismeretével is nagy szolgálatot téve. Pakolt, italt osztott, szendvicseket készített, és itt ismerkedett meg a Máltai Szeretetszolgálattal. 2016 decemberében megtudta, hogy a Szeretetszolgálat Győr-Pannonhalma Járási Támogató Szolgálat gépkocsivezetőt keres, jelentkezett is. A következő év január másodikán, az első munkanapján egy kis plüssjátékot vitt minden vele utazó fogyatékos gyereknek. Van, amelyikük még ma is azzal alszik.

Koródi Lajos hétköznaponként reggel hatkor indul a győri máltai régióközpontból, hogy Veszprémvarsányból, Sikátorból, Bakonypéterről, Pannonhalmáról, Pázmándfaluból és Győrságról Győrbe, különböző gyógypedagógiai intézményekbe és a máltai napközi otthonba vigye a sérült gyerekeket. Iskola után el is megy értük, ugyanezt a kört megtéve visszafelé. Kerekesszékes, autista,

középsúlyos és súlyos értelmi fogyatékos, mozgássérült fiatalokat, illetve egy ukrán menekült kislányt is fuvaroz. A kisbuszon nem utazik velük felnőtt kísérő, így Koródi Lajostól a szokottnál is nagyobb gondosságot igényel minden út, hiszen ezeknél a gyerekeknél gyakrabban fordulhat elő görcsroham, fulladás, inkontinencia-baleset vagy más komplikáció.

Koródi Lajos vasárnap esténként körbetelefonálja a szülőket, hogy minden rendben van-e, mehet-e másnap a szokott időben a gyermekért. Néha közvetít is a támogató szolgálat és a szülők között, nyilatkozatokat, szerződéseket kézbesít. Ha egy gyereknek osztálykirándulás vagy más ok miatt hamarabb kell beérnie, vagy épp rövidített órák miatt előbb ér véget a tanítás, Koródi Lajos minden szülővel és iskolával egyeztetve „újratervezi” az aznapi menetrendet.

A gyerekek életében „Lajos bácsi” kiszámítható érkezése biztonságot jelent. Nagy bizalommal is vannak iránta: akit

kell, az engedi, hogy „Lajos bácsi” karban emelje át a kerekesszékekből az autósülésbe. Szívesen mutatják neki az üzenőfüzeteket, így a sofőr sokszor előbb értesül a fekete pontokról vagy a jutalommatricákról, mint a szülők. Azokkal a gyerekekkel is közös nyelvet talál, akik sem beszélni, sem más módon kommunikálni nem tudnak, és ráérez arra is, ha egy gyerek épp azt szeretné, hogy ne háborgassa senki. A csibészkedésre hajlamos kamaszokkal meg tudja értetni a kocsi-ban evés, a heves mozdulatok veszélyeit és a biztonsági intézkedések fontosságát. Örömmel teszi be sokadszor is ugyanazt a *Dupla Kávé*-lemezt, mert a gyerekek nagyon szeretnek az autóban mulatóst hallgatni. Van gyerek, aki sosem beszél, de ha szól az *A füredi Anna-bálon*, a maga módján rázendít ő is.

Koródi Lajos most is abban látja munkája örömét és értelmét, amiben egykor szállítóként: könnyebbé teheti egy kicsit azoknak a napjait, akiknek az átlagosnál nehezebb élet adatott.

**Történetek
első kézből
a másik emberért
végzett szolgálatról.**

**Olvassa be
a kódot
és nézze meg
a Máltai Podcast
összes adását
egy helyen!**

Történetek a pohár árnyékából

Megjelent a Máltai Szeretetszolgálat Fogadó Pszichoszociális Szolgálat legújabb kiadványa, melyet a Dumasínházban mutattak be november 15-én. A szenvedélybeteg családban felnövő gyerekekről szóló Láthatatlan árvák című novelláskötetről Parák Eszter írt ismertetőt.

Láthatatlanok. Egészen addig, amíg el nem harapják a poharat. Amíg rá nem gyújtanak az első cigire a sulis vécéjében. Amíg pszichológushoz nem kell vinni őket étkezési zavarok miatt. Láthatatlan árvák. Árvák, mert szüleikre nem számíthatnak. Láthatatlanok, mert nem beszélnek. Nem beszélnek, mert nem bíznak. Nem bíznak, de mást sem akarnak érezni. Ők azok a gyerekek, akik a felnőttek helyett gondoskodnak kisebb testvéreikről. Ők azok, akik mindig jól viselkednek. Vagy éppen a legrosszabbul. Akik bántalmazó társat találnak maguknak. Vagy szerető családot alakítanak ki, mégis néha mélabúsan elmerengenek, honnan tanulták a bután bántó mondatokat, melyekkel saját gyermeküket fegyelmezni próbálják. Ők azok,

akik szenvedélybeteg emberek között nőttek fel. Ők azok, akikről húsbavágó részletességgel, kendőzetlen őszinteséggel írtak novellákat a Láthatatlan árvák című kötet szerzői. A rövid történetek nem a képzelet szüleményei. Kovács András Péter, Karafiáth Orsolya, Elekes Dóra, Fábián Gábor, Hoffmann Kata, Mattik Dóra és Kemény István saját gyermekkorának, vagy annak traumáival terhelt felnőttkorának tapasztalatait osztja meg az olvasóval. Epizódokat az alkoholfüggő szülők mellett töltött évekből, arról, milyen volt apa övcsatját érezni, milyen volt minden este rettegve lefeküdni, és arról, hogyan tanulja meg egy kisgyermek, hogy a nevetésnek sírás a vége. A szépirodalmi írásokat szakirodalmi kitekintés kíséri, hogy ne csak áté-

rezhető, de érthető és főképp felismerhető legyen, milyen hatással van egy gyermek fejlődésére, ha apa vagy anya iszik.

A Láthatatlan árvák című kötet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Fogadó Pszichoszociális Szolgálatának Apa, anya, pia programjához kapcsolódó legújabb kiadvány. Nem csak szakembereknek szól, hiszen, ahogy a program egészének, úgy ennek a könyvnek is legfontosabb célja, hogy véget vessen a tabusításnak, és kimondhatóvá tegye a szenvedélybeteg családok gyermekeinek problémáit. Kovács András Péter humorista a kötet kapcsán azt mondta, számára az hozta el az első megkönnyebbülést, amikor megismerte néhány hasonló helyzetben felnőtt gyermek történetét és rájött, nincs egyedül. Hogy annak, amit érez, van neve, szakirodalma és van, aki segítsen. Ezért tartja fontosnak, hogy megossza saját történetét, ami abban is segít neki, hogy megértse saját érzéseit, és gyógyítsa mások sebeit is. Mert, ahogy novellájában írja, tudja mit okoz, ha mindez kibeszéletlen marad. „A nővéremmel sem beszélünk erről, azóta sem. És ha pont erről nem beszélsz, ami a legfontosabb, akkor mást sem beszélsz meg.”

A felnőtt gyerekek, vagyis a tegnap gyermekeinek történetei segíthetnek a ma gyermekeinek, hogy megismerjék saját helyzetüket, és merjenek segítséget kérni. Ehhez pedig szükség van a felnőttek odafigyelésére, a szakemberek tájékozottságára, vagyis azokra, akik meglátják a láthatatlan árvákat. Ugyanis, ahogy a könyv bevezetőjében Hoffmann Kata pszichológus írja: „a kiadvány 18 éven aluliaknak nem ajánlott. A jelenleg hatályos társadalmi berendezkedés alapján ők csak ahhoz elég nagyok, hogy ezeket az ártalmakat elszenvedjék, ahhoz, hogy olvassanak róla, nem.”

Máltai Tanulmányok a polcokon

Már a könyvesboltokban is elérhető a Máltai Szeretetszolgálat tudományos folyóirata. A Máltai Tanulmányok novembertől megtalálható a legendás Andrassy úti Írók boltjának polcain a kortárs magyar írók művei mellett. „A bolt múltja messzire nyúlik, a 19. század végén alakult itt a Japán Kávéház, ami már akkor is írók és művészek találkozóhelye volt. Ma is rengeteg íróval találkozhatnak nálunk. Nagyra tartjuk a Máltai Szeretetszolgálat tevékenységét és örömmel befogadtuk a kiadványukat.” – mondta Szakács János, az Írók boltjának ügyvezetője. A Máltai Tanulmányok továbbá az ország legnagyobb kövesboltjában, a Fókusz könyvárúháiban, valamint a Szent István Társulat Stephanus Könyvesházában is elérhető. És csakúgy, mint online formában a maltaitanulmanyok.hu oldalon, a könyvesboltokban a nyomtatott kiadás is ingyenesen beszerezhető.

A Filermói Boldogasszony ikon

Szeptember 8-án, Mária születésének ünnepén, a Magyar Máltai Lovagok Szövetsége kápolnájában felszentelték és elhelyezték az újonnan festett Filermói Boldogasszony ikont. De ki is a Filermói Boldogasszony, és mi a jelentősége ennek a jellegzetes fejtartású, szomorú tekintetű, hosszú arcú ábrázolásnak?

Az eredeti ikon

Az eredeti ikon a Szuverén Máltai Lovagrend legszentebb ereklyéje: egy ősrégi Mária-ábrázolás, amelyet a hagyomány szerint Rodosz szigetén találtak a lovagok, a Phileremos hegyen levő szentélyben. A legenda szerint a képet Szent Lukács festette személyesen a Szűzanyáról, egy ideig Antiókiában őrizték, majd csodás módon a tengeren lebegve jutott el Rodoszra. A lovagok mélyen tisztelték az ikont, és amikor Szulejmán szultán 1523-ban kiűzte őket Rodoszból, magukkal vitték Máltára, ahol az új Szent János székesegyházban helyezték el.

A Máltáról való száműzetés után az ikon az orosz cárhoz került, aki az akkor szokásos díszes arany lappal fedette be nagy részét. A szovjet forradalomkor kijuttatták a Dániába menekült anyakirálynéhoz, később a szerb király kapta meg, onnan Belgrádba került, de 1941-ben eltűnt. Egy olasz történész hosszú kutatások után fedezte fel Montenegróban 1997-ben rossz állapotban. Azóta a Cetinjei múzeumban látható. A Rend évek óta tárgyal restaurálásról a montenegrói kormánnyal.

Az ikon másolatai

Az eredeti ikon két általánosan ismert és tisztelt másolata létezik. 1928-ban az olasz kormány, miután megszállta Rodoszt, visszakérte a szovjet hatóságoktól az ikont, hogy visszahelyezze a ferencesek által gondozott Phileremos szentélybe. Az eredeti ikon nem volt már az oroszok tulajdonában, ezért egy 1850 körül festett másolatot kaptak meg. Ugyanakkor Rodoszra került egy új, Olaszországban festett másolat is. A háború után a ferencesek az orosz másolatot visszavitték magukkal Olaszországba, és Assisiben, a Santa Maria degli Angeli szentélyben helyezték el. A Máltai Rend rendszeresen zárandokol el ehhez az ikonhoz. Az olasz másolat a mai napig Rodoszon, a régi Phileremos szentélyben látható.

Az Assisiben látható ikonmásolat

Magyarországon

A Magyar Máltai Lovagok Szövetségének régi kápolnájában egy vörösréz Philermoi Boldogasszonydombormű volt elhelyezve: a rendház felújításakor ezt beépítették a bejárat falába. Az új kápolnába idén a Dancs Jeanette ikonfestő művész által a rodoszi „olasz másolat” mintájára készült ikon került.

Az eredeti Filermói Boldogasszony ikon az arany fedéssel

Az új magyar ikon a Magyar Máltai Lovagok szövetségének kápolnájában

kitekintő

A Máltai Rend reformjáról

Szeptember 3-án kelt hivatalos dekrétumában Ferenc pápa új alkotmányt adott a Szuverén Máltai Lovagrendnek, fölslátta a Szuverén Tanácsot és az általa már korábban kinevezett Nagymester Helytartón kívül ideiglenes Szuverén Tanács tagokat nevezett ki, 2023. januárra összehívta a Rendkívüli Nagykáptalant. Ez kivételes lépés volt a Szentatya részéről. „Kitekintő” rovatunkban ezúttal a történelmi változásokról beszélget Piazza-Georgi Barbara Szabadhegy Péter rendtaggal, aki 2022 szeptemberéig a Rend központi Kormányzati Tanácsának ügyvezető alelnöke volt.

– Fel tudnánk nekünk röviden vázolni, milyen előzmények tették szükségessé ezt a lépést?

– Öt éve folyt már a Máltai Lovagrendben az „alkotmányozási” reformfolyamat, tudniillik 2017-ben kérte Ferenc pápa a Rend spirituális és morális megújulását. Bár a Szentatya leginkább a szerzetes – „jogi” – lovagokra gondolt, természetesen minden rendtársra vonatkozott a felkérés. A folyamat eredménye kodifikálásra került – ezt hívjuk Alkotmánynak, illetve Törvénykönyvnek. Mivel a Szentatya – a Renden belüli viták miatt – idén saját hatáskörbe vette a folyamatot, az áldásával adta át szeptember 3-án a Rend felső vezetésének az általa jóváhagyott végleges verziót.

– Mik azok a pontok az új Alkotmányban, amelyek különböznek az előzőtől?

– Az új Alkotmányban a legnagyobb változások a szerzetes lovagársakra vonatkoznak. Azóta, hogy Napóleon kiűzte Máltáról a Rendet, a legtöbb máltai szerzetes rendtag nem közösségben él, továbbá a civil

szférában dolgozik. Az újonnan felvett jogi lovagoknak ezentúl be kell tartani a közösségben való életvitelt, illetve szigorítottan a szegénységi fogadalmat. Ezt kiegészítve, nagyobb hatalmat kaptak a szerzetes rendtagok a Rend legmagasabb döntéshozatalában. Az új Alkotmányban megszűnik a Nagymester esetében a nemesi háttér mint megválasztási követelmény, és megválasztása már nem élete végéig szól, hanem tíz évre, legfeljebb két periódusra.

– A sajtó nagy része arról írt, a Máltai Rend elveszítette szuverenitását. Mennyire igaz, vagy nem igaz ez? Mi változott ezen a téren?

– A Rend egyszerre teljes hűséget nyújt a Szentatyának mint az Egyház vezetőjének, ugyanakkor alanya a nemzetközi jognak mint szuverén entitás, amely 112 országgal tart diplomáciai kapcsolatot. E tekintetben semmi nem változott. Szerintem ezt a kérdést pragmatikusan kell kezelni. Addig, amíg országok sokasága kölcsönös előnyök alapján tart diplomáciai kapcsolatot a Szuverén Máltai Lovagrenddel, ad-

dig főleg ez a kérdés. A Rend egyszerre kinyújtott karja a Katolikus Egyháznak, és független, világ szinten megjelenő entitás, amely a betegeket és rászorulókat támogatja.

– Bemutatnád röviden az új ideiglenes vezetőket?

Fra' John T. Dunlap idén nyár elején lett kinevezve a Rend ideiglenes Nagymesteri Helytartójaként. Kanadai származású, egy New Yorki ügyvédi irodában dolgozik. 1996 óta rendtag, 2008 óta jogi lovag, illetve 2014 óta tagja a Szuverén Tanácsnak. Riccardo Paternò tölti be az ideiglenes nagykancellári pozíciót. 2016 óta vezeti a Rend Olaszországi Szövetségét. Fra' Alessandro de Franciscis az ideiglenes Nagypostályos. 2017-ben lett szerzetes. Legtöbb idejét orvosként Lourdes-ban tölti, ahol többek között azt a nemzetközi szervezetet vezeti, amely vizsgálja a Lourdes-i csodálatos gyógyulásokat.

– Mik a változások gyakorlati következményei világszerte a Máltai Rend, azon belül is a Magyar Máltai Lovagok Szövetsége és a Szeretetszolgálat működésére nézve?

– Ellentétben az olasz, osztrák, cseh és angol Nagyperjelségekkel, ahol a szerzetesek irányítása alá kerül minden tevékenység, a Magyar Máltai Lovagok Szövetsége, illetve a Magyar Máltai Szeretetszolgálat mindennapi életét nem befolyásolják ezek a fejlemények, a tagokra nézve sem jelentenek változást. Természetesen igazítani kell technikailag a két szervezet jogi Alapszabályait, hogy összhangban legyenek a Rend új Alkotmányával, de ezek a változások nem érintik a mindennapi tevékenységeit. Továbbra is koncentrálnunk teljes odaadással a Rend két küldetésére: a hit védelmére, illetve a betegek és rászorultak támogatására.

A Szeretetszolgálat naptára

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat ukrainai menekülteket segítő szolgálatának pillanatképeivel illusztrált naptárt ad ki 2023-ra a karitatív szervezet. A falinaptár képei a segítő pontokon áldozatos munkát végző, ruhájukon a nyolcágú keresztet viselő önkénteseket mutatják be. A naptár az általános ünnepnapokon túl a Máltai Szeretetszolgálat kiemelt eseményeit, ünnepeit és évfordulóit is feltünteti.

a hit védelme

És az Ige emberré lett

Az evangélium János szerint

¹Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige, ²ő volt kezdetben Istennél. ³Minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett. ⁴Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága. ⁵A világosság világít a sötétségben, de a sötétség nem fogta fel. ⁶Föllépett egy ember, az Isten küldte, s János volt a neve. ⁷Azért jött, hogy tanúságot tegyen, tanúságot a világról, hogy mindenki higgyen általa. ⁸Nem ő volt a világosság, csak tanúságot kellett tennie a világról. ⁹(Az Ige) volt az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít. ¹⁰A világba jött, a világban volt, általa lett a világ, mégsem ismerte föl a világ. ¹¹A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be. ¹²Am akik befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek. Azoknak, akik hisznek nevében, ¹³akik nem a vérnek vagy a testnek a vágyából s nem is a férfi akarataból, hanem Istentől születtek. ¹⁴S az Ige testté lett, és közöttünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és igazság tölt be. ¹⁵János tanúbizonyságot tett róla, amikor azt mondta: „Ez az, akitől hirdetem: Aki nyomomba lép, nagyobb nálam, mert előbb volt, mint én.” ¹⁶Mindannyian az ő teljességéből részesültünk, kegyelmet kegyelemre halmozva. ¹⁷Mert a törvényt Mózes közvetítette, a kegyelem és az igazság azonban Jézus Krisztus által lett osztályrészünk. ¹⁸Istent nem látta soha senki, az Egyszülött Isten nyilatkoztatta ki, aki az Atya ölében van.

(Szent István Társulati Biblia, 1996-os kiadás)

Alig lehet jobban készülni Jézus eljövételének ünnepére, mint azzal, hogy elmélkedjünk ezen a szövegen. Ismerős lehet: a katolikusok minden Karácsonykor hallják az esti Szentmisén, sőt az idők arra is emlékezhetnek, hogy a régi liturgiában minden Szentmisét ezzel a felolvasással fejeztünk be, az áldás és elbocsátás után. Ez is jelzi a szöveg fontosságát.

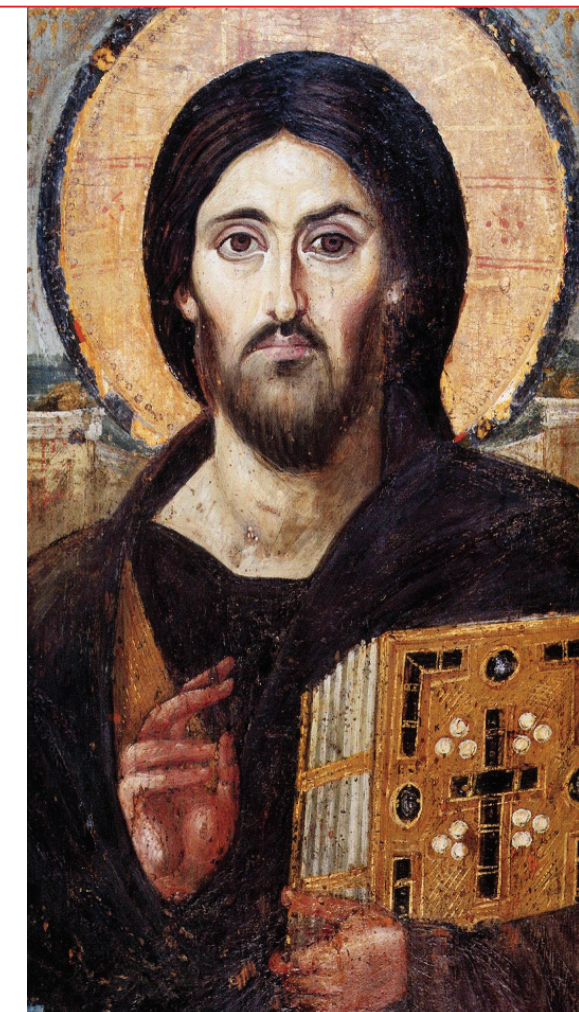
Manapság, amikor annyi téves elképzelés és dezinformáció terjed Jézus személye körül, a keresztyén embernek érdemes jól emlékeztetnie ezt az evangéliumi szöveget.

Ki az Ige? Egyértelműen Jézus Krisztus: a szöveg nem enged más értelmezést. „Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige”. Egyik legerősebb kifejezése Jézus Istenségének az Újtestamentumban. Felelet azoknak, akik azt terjesztik, hogy eredetileg a keresztyének nem tekintették Jézust Istennek. Erős kiegészítője a 18. vers: „Istent nem látta soha senki, az Egyszülött Isten nyilatkoztatta ki, aki az Atya ölében van”.

„³Minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett. ⁴Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága.” Hajlamosak vagyunk arra, hogy a Fiúisten szerepét csak a megtestesüléstől kezdve vesszük számba. Ezek a versek hangsúlyozzák, hogy a teremtés is Ő általa volt. A Szentháromság elválaszthatatlan, nem csak az Atyaisten a teremtő Isten.

Sok más témát lehetne kifejteni ebből a gyönyörű szövegből. Hogy az Igében – a Fiúistenben – van az élet, az emberek világossága; hogy a világ sötétségének egésze nem fogadta be, csak egyes emberek; Keresztelő János szerepe és tanúságtétele; az Istengyermekség; a mózesi törvény és a krisztusi kegyelem. De ádventi elmélkedésünkhöz elég legyen ez az egy vers, amely betetőzi az egész szöveget, az egész karácsonyi üzenetet, sőt az egész Evangéliumot:

¹⁴S az Ige testté lett, és közöttünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét.

A „Színai Pantokrátor” a keresztyénység egyik legrégebbi megmaradt ikonja (6. század), a Színai félszigeten lévő ősi, elszigetelt Szent Katalin kolostorban található, ott élte túl a 8-9. század ikonpusztító hullámain. A felemás arc sokak szerint Krisztus kettős természetét jelképezi: Krisztus jobb oldali vonásai (a néző baloldalán) a jóságos, szelíd emberi természetét, a bal oldaliak a magasatos, mindent látó isteniségét. „Az Ige, aki emberré lett.”

Oltári kép

Kétszáz éves jubileuma alkalmából a Máltai Szeretetszolgálat gondozásában lévő Ferenchalmi kápolnában Majoros Árpád Csaba, a máltai szervezet fotóriporterének kiállítása volt látható, az ország legszegényebb településeinek templomait bemutató sorozatából. Az oltárképként szolgáló Csenyétén készült fotón a gyerekek épp a tető nélküli templomba viszik a korpust a közös imádságra. Az évfordulón a Budapesti Műszaki Egyetem Építésztechnológiai Kara hallgatóinak az épület és környezetének újrahasznosítására kiírt tervpályázatra beadott makettjeit is meg lehetett tekinteni.

